

TERMÉSZETEM IDÉZVE

G É B E R L Á S Z L Ó

I.

„Az idézet áthúz valamit reális természetemből.”
Ez a mondat ébresztett fel álomban a minap.
Én sem értem teljesen. Ha az emlékezet is idézet,
akkor ezen emlékezésem is áthúz valamit bennem.
De ki vagyok én? Idővel több, vagy kevesebb?
Májusban a növények mit idéznek? És, ha a dolgok
egyformán történnek . . .? A naplójegyzeteim is itt csak
eldobható kacatok lennének? Az ember mindig
ébren sem lehet. Megtalálom-e már reális
természetem? Egyre kevesebb a pillanat, amikor
kérdezni tudok. Az „elemek” bizalma talán
még szóra bírna. A fű kitartása, a hangyák
életharca. Vajon kié a fönt idézett mondat?
Értelmetlen kérdések, lejárt az idejük, s mégis,
néha mázsás kőként nehezednek mellemre. Levegő
nélkül hagynak. Nem tudom, hogy örülnöm kellene-e
ilyenkor. A tapasztalat a szép nélkül elnémít.
Az igazság és a hazugság – mindkettő gyilkol.
A Fruška gorát nézem a Duna bal partjáról.
Szünetet tartok a történelem előtt. Szeretek
egy nőt. Általában tavasszal virágoznak a cserjék.
Ezt a könyvből is megtudhatjuk. Mélyebb kapcsolatra
nem vágyakozom. Természetemből kifolyólag egyre

csak távozom. Vonzódásaim szétforgácsolnak.
 Most is kezdhetem előlről. Kezdetben volt a
 paradicsom. Halála előtt erre mindenkinek emlékeznie
 kell. – Idézni ezt nagy lélegzet szükséges, az első,
 azaz az utolsó. Tükörrre kilehelt lélek . . .

II.

Akkor nagy, fényes tükröt helyeztek fölébe, hátha
 van még benne élet, de semmit sem láttak. Mondták,
 meghalt. – Így is kezdhethném a történetet. Azóta is
 tükörben keresem a kilehelt lelket. Egyszer mintha
 láttam is volna, amikor Belgrádban a Jadran mozi
 tükörrel körülragasztott oszlopáról magamra néztem.
 Most itt állok egy nagy gesztenyefa alatt, esik az eső.
 Látom, hozzám már csak esőben érkeznek a „szavak”.
 Génjeim főleg ilyenkor hallanak. Már álmomban is
 kioktatnak. Rövid mondataim az idegenségérzetemről
 vallanak. Ezek a rossz rímek is csak az üresbe harapnak.
 Mindig szerettem egy nőt, de erre majd még visszatérek.
 Most csak téged szeretlek, most éppen rád nézek,
 de ha az emlékezet is idézet, akkor mi hoz közelebb téged?
 Minden sor között napok, néha hónapok telnek el,
 kétségbeesek, majd nagy üresség tölt el.
 Szólitánálak, de . . . Ha így kezdem, akkor már veszve
 van minden. Hiába átkozom a természetem.
 Készülődés a táncba, találkozás, tánc. Tangó, valcer, –
 ugyanaz a parfüm, a harmadik sör, majd egy pálinka,
 ami az egészet elvágja. A lábak, a mellek egymáshoz szorulása,
 meztelen karok. A vizelde. A parki pad, fű, sövény, fák.
 Az ablakon behallatszó zene. Ugyanazok az arcok, és egy idegen.
 Másnap hétfő, munka. Este egyedül. Ez volna „akkor” az egész.
 Aztán váratlanul megjelenik a nagy fekete csóka. Tisnikar
 csókája. Majd ellepik a szántóföldeket, és sírni kezdenek

a hóban. A kiszáradt fákkal együtt bekerülnek a versbe, évekkel később ott találok kitömvé egyet Tolnai íróasztalán reális természetét idézve, a paradicsomból kiűzve.

III.

Ami aztán jön, az benne van a versben.

Az őszülő hajam és a fagyos talpam. A huhogó világ és a világtalan emlék. Most a bőbeszédű természeté lennék, s amikor már azt gondolom, hogy értem a nyelvét, csavar egyet rajtam, s ismét darabokra hullik a kép. Mondom, majd az idő. És eltelik egy év, és már álmomban is nem vagy más, csak egy emlék. „Az élet pedig szép.” „Nem kell hozzá . . .” – Ez az idézet is álmomban jött a vers folytatásaként. Sajnos nem jegyeztem pontosan le, de végül is, mit érnék el vele. Hány szóból áll a világ rejtjele! Létezik-e ennek az operációs rendszernek egyáltalán lelke. S ugyan mért gondolom, hogy lélekkel megoldható lenne. Amit most csinálok, ez sem több, mintha a porba firkálnék. Amilyen csodálatos a falevelek mozgásának a rajza, éppen olyan csodálatos a csupasz ágak néma mozdulatlansága. Én is a mennyezet alatt tengődöm. Innen látok amit látok. Látom, még virágoznak a virágok, és szaporodnak az állatok. Látom, hogyan bombáznak egy országot . . . Ismét egy időre szó nélkül maradok. Mozdulataimról felvételt csinálnak a kémkedő Awacsok. – Szó nélkül maradok, aztán ismét a régi kerékvágásba hullok. Jön az ősz, a tél, s a maga rendje szerint a tavasz és a nyár. Évre év, századra század, ám az ember néha belefárad. Elméje elborul, toroka kiszárad. Mit is mondhatna? – „Ismét árad a Duna!” – Mondom, most a bőbeszédű természeté lennék. Ha úgy kívánná, szótlanul merülnék el benne, ha úgy kívánná, éjt nappallá téve vitatkoznék vele.